

Norsk studentorganisasjon

Møllergata 39 / 0179 Oslo

Tlf: 22 04 49 70

E-post: nso@student.no

www.student.no

Velferdspolitisk plattform

Vedtatt på landsmøte 12.04.2026

Norsk studentorganisasjon

1 Innledning

Lik rett, mulighet og tilgang til høyere utdanning er en grunnstein i det norske utdanningssystemet. Den enkelte skal derfor ikke møte begrensninger utover egne kvalifikasjoner, egnethet, ønsker og ambisjoner. Fri tilgang til å ta høyere utdanning er en av samfunnets viktigste midler mot ulikhet.

Studentvelferd omfatter rammene rundt studiene, herunder studenters økonomi, bosituasjon, helse og andre sosiale forhold. God studentvelferd er en forutsetning for like muligheter, et godt studiemiljø og at studenter kan lykkes i studiene.

Studenter er en sammensatt gruppe, med ulike bakgrunner, forutsetninger og behov, som endrer seg over tid. Derfor må velferdsordningene være tilpasset ulike behov. De skal være tilgjengelige for alle studenter. Alle tjenester og ytelser skal utvikles sammen med studentene.

Det overordnede ansvaret for borgernes velferdstilbud, også studentenes, ligger hos de offentlige myndighetene. Studenter skal ha tilgang på det offentlige velferdstilbudet, på lik linje med den øvrige befolkningen. Retten til offentlige ytelser og andre velferdsordninger skal ikke bortfalle fordi en er student, uavhengig av om en mottar studiestøtte.

2 Aktører og medvirkning

De offentlige myndighetenes ansvar er delt mellom stat, fylkeskommunene og kommunene. Andre særskilte aktører som har ansvar for studentvelferd, er utdanningsinstitusjonene, studentsamskipnadene og studentene selv. Sammen skal disse sikre et helhetlig og bærekraftig velferdstilbud som legger til rette for deltakelse, trivsel og like muligheter for alle studenter til å lykkes.

Utdanningsinstitusjonene har det overordnede juridiske ansvaret for å tilrettelegge for et godt studiemiljø og skal sørge for at de nødvendige velferdstjenestene er tilgjengelig for studentene. I hovedsak er det studentsamskipnadene som skal levere de supplerende velferdstjenestene for studenter. Til det skal utdanningsinstitusjonene tilby fristasjon.

For å sikre at ordninger og ytelser er tilpasset studentenes reelle behov, er det nødvendig med oppdatert kunnskap om studenters levekår, helse og trivsel. Det skal utføres undersøkelser med jevne mellomrom. Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT) skal gjennomføres annethvert år, og det skal gjennomføres en levekårsundersøkelse minst hvert femte år. Undersøkelsene skal finansieres av staten, og studentene skal involveres i prosessen.

Norsk studentorganisasjon

Det er et viktig prinsipp at de som berøres av en sak skal kunne påvirke den. Studenter skal ha reell innflytelse i alle saker som påvirker studentvelferden. Offentlige myndigheter, studentsamskipnader og utdanningsinstitusjoner skal i saker som berører studenter, aktivt søke meninger fra studentene.

Studenter skal være direkte representert i alle organer ved utdanningsinstitusjoner og studentsamskipnader som behandler saker av betydning for studentene. Studentene skal selv velge sine egne representanter.

Det skal eksistere formelle fora for samarbeid mellom offentlige myndigheter og studentdemokratiene. Slike fora skal møtes jevnlig. Også utdanningsinstitusjonene, studentsamskipnadene og andre relevante aktører bør inngå i slike samarbeid. Kommunene skal utarbeide kommunale studentstrategier i samarbeid med studentene.

3 Studentøkonomi

Høyere utdanning fører til økt verdiskaping, et velfungerende demokrati og bidrar til sosial mobilitet. Videre øker samfunnsnyttene med bredden i rekrutteringsgrunnlaget. Derfor er det de offentlige myndighetenes ansvar å sikre at alle har like muligheter til høyere utdanning.

Alle utdanningsstøtteordningene er statens ansvar og skal forvaltes av Statens lånekasse for utdanning (Lånekassen). Den sammenlagte utdanningsstøtten skal dekke en tilstrekkelig del av studentenes utgifter, slik at betalt arbeid ikke går ut over studiene. Utdanningsstøtteordningene skal øke i takt med levekostnadene i samfunnet og skal derfor knyttes til grunnbeløpet i folketrygden (G).

Utdanningsstøtteordningene skal for den enkelte søker, mottaker og tilbakebetaler, være enkle, forståelige og forutsigbare. Mest mulig skal være automatisert.

3.1 Basisstøtte

Grunnelementet i studiestøtteordningene er basisstøtten som alle som studerer har rett til. Studenter skal ha rett på basisstøtte til utdanning tilsvarende 480 studiepoeng og skal kunne havne inntil 60 studiepoeng bak ordinær studieprogresjon og fortsatt få utbetalt støtten. I tilfeller med avtalt tilrettelagt studieløp skal studenten kunne få utbetalt lån ved lengre forsinkelser. Basisstøtten gis som lån og stipend.

Norsk studentorganisasjon

For å sikre at studenter har tid og kapasitet til å studere, skal basisstøtten være på minst 1,5 G og utbetales over 11 måneder. Det skal være mulig med en fordeling av utbetalingen på 12 måneder for studenter som ønsker det. Studentene skal ha mulighet til å fordele stipendet jevnere, der deler av storstipendet blir fordelt ut over resten av semesteret. Ved beståtte studiepoeng beholdes minst 50 prosent som stipend.

Skattepliktig personinntekt inntil 2,5 G skal ikke gi reduksjon i stipendandel for heltidsstudenter, som mottar studiestøtte i syv måneder eller mer. For studenter som tar mindre enn 30 studiepoeng per semester, skal ikke skattepliktig inntekt inntil 3 G gi reduksjon i stipendandel. Studenters formue skal ikke påvirke omgjøringen fra lån til stipend.

3.2 Særskilte støtteordninger

Flere studenter har behov for ytterligere støtte for at de skal ha samme mulighet til å kunne gjennomføre utdanningen som andre. Dette skal gjøres gjennom supplerende støtteordninger. Disse har man rett til på samme premisser som basisstøtten.

3.2.1 Studenter med barn

Studenter som har eller får barn i studietiden står i en særlig sårbar økonomisk situasjon. Studenter med barn skal ha rett på et tilleggsstipend på minst 1G i tillegg til basisstøtten, som øker i takt med antall barn studenten forsørger. Ekstra støtte til studenter med barn skal ikke behøvsprøves mot partners inntekt eller formue. Studenter med barn skal ha den samme retten til ytelser som andre foreldre, samt at studiestøtten under foreldrepermisjonen omgjøres til stipend. Det skal kun stilles krav til å ha vært i en utdanning, som gir rett til støtte fra Lånekassen, i tre måneder for å ha rett på foreldrestipendet. Ved behov skal det være anledning til å få forlenget foreldrestipend.

Studenter som venter barn skal ha rett til et engangsstipend på 0,2 G fra og med uke 28 i svangerskapet, for å dekke nødvendige kostnader før fødsel.

De som får barn som student eller etter endt utdanning, og som har begrenset eller ingen rett til foreldrepenger, skal ha rett på offentlig støtte som veier opp for mangelen på foreldrepenger. Begge foreldre skal ha samme tilgang til støtteordninger som mor.

3.2.2 Studenter i praksis

Praksisstudenter har ofte vanskeligere for å kunne påta seg deltidsjobb, fordi den sammenlagte arbeidsmengden blir uforholdsmessig stor. Studenter med seks uker eller mer obligatorisk praksis

Norsk studentorganisasjon

per studieår skal kunne søke om et ekstra lån fra Lånekassen, som tilpasses praksisomfanget og omgjøres til stipend ved godkjent praksisperiode, for å kompensere for tapt arbeidsinntekt.

3.2.3 Sykdom og funksjonsnedsettelse

Andre årsaker som gjør det mer krevende eller umulig for studenter å påta seg betalt arbeid, er sykdom eller funksjonsnedsettelse. Studenter som, på grunn av nedsatt funksjonsevne, ikke kan jobbe ved siden av studiene, skal ha rett til å motta et stipend på minst 0,5 G i tillegg til basisstøtten.

En skal ikke miste eller få redusert støtte selv om en mottar lønn for et verv eller praksis i forbindelse med studier, eller har frivillig ulønnet arbeid.

Studenter skal ha rett på sykestipend fra Lånekassen. Dette skal også gjelde ved sykdom som kun delvis forhindrer studentene fra å ta del i utdanningen. På sikt skal studenter innlemmes som yrkesgruppe og ved sykdom motta sykepenger fra NAV. Studenter skal samtidig kunne motta sykepenger fra arbeidsgiver eller NAV – inkludert arbeidsavklaringspenger – uten at dette har innvirkning på retten til å motta sykestipend.

3.3 Renter og tilbakebetaling

Studielånet skal være rentefritt så lenge en mottar lån og stipend til utdanning, og fram til innbetalingsfristen for første regning på studielånet. Det samme skal gjelde om en studerer fulltid og samtidig verken er forsinket med mer enn 90 studiepoeng eller har tatt mer enn 480 studiepoeng.

Renten skal følge basisrenten med et fratrukk på 0,75 prosentpoeng. Det skal ikke legges til renters rente på basislånet. Det skal ikke være et rentepåslag for å dekke kostnadene av misligholdte lån og drift av Lånekassen. Ved oppjustering av renten skal det informeres med to måneders varsel, men om renten nedjusteres skal det skje umiddelbart.

Foruten at studielånet skal være ferdig nedbetalt innen en fyller 70 år, skal den enkelte kunne bestemme lengden på nedbetalingstiden. Det skal ikke kreves tilbakebetaling av studielån mens studenten mottar studiestøtte fra Lånekassen. Den enkelte skal ha rett til 36 betalingsutsettelse uten begrunnelse i løpet av tilbakebetalingsperioden. Ved behov skal det gis ytterligere betalingsutsettelse.

Norsk studentorganisasjon

Nedbetaling av studielånet skal være inntektsavhengig og en skal ikke begynne å betale før en har fått en inntekt på minst 2 G. Studenter som påtar seg kompenserte heltidsverv skal få rentefritak på studielånet for den perioden de innehar vervet.

Så lenge studiestøtten gis som lån og vedtak om konvertering til stipend fattes året etter en sist mottok støtte, skal første termin legges til etter vedtak om omgjøring.

Personer med vedvarende lavinntekt eller varig uføre, skal ha mulighet til å få slettet deler av, eller hele studielånet. Både renter og avdrag. Ordningen må gjøre at terminbeløpet blir lavere, og ikke bare at nedbetalingstiden blir kortere. Etter 20 år med lavinntekt skal studielånet slettes.

3.4 Studentrabatter

Studenters begrensede økonomi gjør det vanskelig å ta del i viktige arenaer for dannelse og fysisk aktivitet. For å gjøre det enklere skal det eksistere gode studentrabatter på alle former for idrett, kunst og kulturliv.

Staten har ansvaret for at det innføres et nasjonalt månedskort som skal dekke alle former for bærekraftig kollektiv transport for studenter. Studenter skal også ha minst 50 prosent rabatt på alle former for kollektiv transport, inkludert kortbanenettet.

4 Bolig

Bokvalitet og leiepris har stor påvirkning på studentenes liv. Alle studenter skal derfor ha et trygt, godt og rimelig sted å bo gjennom studieløpet. Det er de offentlige myndighetenes overordnede ansvar å sørge for at det er nok boliger tilgjengelig for studenter.

4.1 Boligmarkedet

En forutsetning for et sunt boligmarked er at det er et bredt tilbud av utleieboliger. Loven som regulerer leie av bolig, skal sikre maktbalanse mellom leietaker og utleier. Leietaker skal ha oversiktlige og reelle sanksjonsmidler mot utleier.

4.1.1 Standard og kontroll

Det skal være lovfestet minstekrav til utleieboligers kvalitet og sikkerhet. For å sikre at loven overholdes, skal det finnes en enkel og tilgjengelig løsning hvor leietaker kan melde fra om mistanker om avvik og mangler. De offentlige myndighetene har også ansvar for at det gjennomføres jevnlig kontroll av utleieboliger. Ved utilstrekkelig kvalitet og sikkerhet, må

Norsk studentorganisasjon

boligen tas ut av markedet mens utleier utbedrer boligen. Under utbedring må utleier dekke eventuelle merkostnader for leietaker.

I tillegg skal det finnes en sertifiserings- eller merkeordning som skal være et kvalitetsstempel og bidra til å informere om hvilke utleieaktører som er seriøse.

De offentlige myndighetene har ansvar for at informasjon om rettigheter og plikter ved leieforhold skal være lett tilgjengelig for både utleiery og leietakere. Begge parter har ansvar for å ha kunnskap om egne rettigheter og plikter, og for utleier skal kunnskapen dokumenteres før man kan leie ut en bolig.

4.1.2 Depositum

Studenter skal ikke måtte være avhengig av andre for å kunne betale depositum. Det skal derfor være et øvre tak på depositumssummen tilsvarende to månedsleier, og eksistere alternativer som er tilsvarende eller mer gunstig for leietaker.

Depositum skal settes på en depositumskonto i leietakers navn. Leietaker skal ta imot rentene. Depositumskontoer skal ha høyere rente enn en brukskonto.

Lånekassen skal tilby en depositumsordning som gjør det mulig for studenter å låne beløpet som kreves til depositum ved leie av bolig, opptil et halvt år før studiestart. Rentene på lånet skal ikke løpe mens studenten studerer.

4.1.3 Tilstrekkelig tilbud av leieboliger

De offentlige myndighetene må sammen med boligutbyggerne sørge for at tilgangen til utleieboliger overgår etterspørselen, slik at kvalitets- og prisnivået på markedet presses.

Det er behov for flere langsiktige og profesjonelle aktører på det private leiemarkedet. For å oppnå dette, må det komme på plass et oversiktlig og forståelig regelverk for å sikre standardisering. Utleie som næring skal ha mulighet til å avskrive sine driftsmidler i form av boligbygg, på samme måte som andre næringsdrivende.

Lovverket og boligpolitikken må legge bedre til rette for langsiktig utleie. Korttidsutleie må reguleres og være mindre lønnsomt enn langtidsutleie.

Kommunen har et særskilt ansvar for å regulere nok boliger til utleieformål. Der andelen av korttidsleieboliger i stor grad går på bekostning av muligheten for langtidsleie, bør mulighetene for korttidsleie, gjennom ordninger som Airbnb, begrenses.

4.2 Studentbolig

Studentboliger er et viktig utdanningspolitisk virkemiddel som bidrar til å sikre like muligheter til utdanning, samtidig som de reduserer presset på og prisene i det private leiemarkedet.

Studentboligbygging er å regne som sosial boligbygging, med et tydelig formål om å sikre at studenter har et godt trygt og rimelig sted å bo i studietiden. For å bidra til lave leiepriser, har staten ansvar for å sikre tilstrekkelige statlige tilskuddsordninger.

Den nasjonale dekningsgraden av studentboliger skal være minst 20 prosent. I tillegg må det tas høyde for lokale forhold slik at tilbudet av studentboliger samsvarer med behovet.

Støtteordninger og subsidier som skal sikre husholdninger forutsigbare avgiftsnivåer i situasjoner med stor prisvariasjon, skal også gis til studentboliger. Hver boenhet skal regnes som en husholdning der støtteordninger og subsidier er rettet mot den enkelte husholdning. Disse ordningene har som formål å lette på leieprisene til studentene. Offentlige avgifter skal være på et rimelig nivå basert på faktisk eller forventet forbruk.

4.2.1 Bygging

Staten skal gi tilskudd til bygging av studentboliger. Det statlige tilskuddet skal utgjøre 49 prosent av de totale bygge- og tomtekostnadene. Tilskuddet skal sikre langsiktig tilgang på rimelige boliger uten profittformål. En øvre kostnadsramme skal reflektere reelle byggekostnader.

Studentsamskipnadene skal være hovedtilbyder av studentboliger. Dersom studentsamskipnaden ikke benytter alt av det tildelte tilskuddet, skal tilskuddet prioriteres til oppgradering av studentsamskipnadens eksisterende boligmasse. Dersom det er ytterlig ubrukt tilskudd, kan studentboligstiftelser og ideelle aktører søke på og få innvilget tilskuddet til både bygging og oppgradering av boliger.

Det skal være mulig å søke om økt kostnadsramme og tilskudd for boliger med behov for universell utforming og/eller andre funksjonelle tilpasninger av særlig viktighet.

Kommunene må bruke alle tilgjengelige virkemidler for å legge til rette for raskere og billigere bygging av flere studentboliger. Dette innebærer blant annet unntak fra fordyrende rekkefølgekrav som ikke er relevant og at byggesaksbehandlingen ikke overstiger ett år. Kommunen skal også regulere tomter til studentboligformål.

Offentlige myndigheter skal gi studentsamskipnadene forkjøpsrett til relevante tomter. Disse skal som hovedregel tilbys studentsamskipnadene gratis, til redusert pris eller som festetomt.

Norsk studentorganisasjon

4.2.2 Oppgradering av studentboliger

Rundt i hele landet er det mange ulike studentboliger med ulik alder og ulik standard. I dag er det Husbanken som har ansvar for å gi tilskudd til renovasjon av allerede eksisterende studentboliger.

Kravene til tilskudd må ses på og justeres slik at det er mulig å få tilskudd som er basert på behov og ikke utelukkende alderen på boligene. Dersom en studentboligstiftelse eller samskipnad rapporterer om vesentlige mangler i studentboliger som fukt, råte, mugg og ventilasjonsproblemer skal dette kvalifisere til tilskudd for oppgradering av boliger.

4.2.3 Tildeling

I tildelingen av studentboliger skal både nasjonale og internasjonale studenters behov ivaretas, og særlig sårbare grupper skal prioriteres. Utover det må tildelingskriteriene settes av studentsamskipnaden i dialog med studentene lokalt. Studentsamskipnadene skal ikke kreve depositum i sine studentboliger. Kommunen, utdanningsinstitusjonen og studentsamskipnaden skal sammen tilby en midlertidig bostedsgaranti til studenter i forbindelse med studiestart.

4.2.4 Beredskap

Studenter er i stor grad borteboende og står ofte uten de etablerte trygghetsnettverkene de har i hjemkommunen. Dette gjør studentmassen særlig sårbar i krisesituasjoner, og studentberedskap må derfor anerkjennes som et eget ansvarsområde i lokale beredskapsplaner.

Kommunene skal sikre at studenter med bostedsadresse i regionen omfattes av det ordinære beredskapsansvaret, på lik linje med øvrige innbyggere. Det skal utarbeides og jevnlig oppdateres beredskapsplaner som ivaretar studentmassen, og som er lett tilgjengelige og kjent for studentene. Planene skal som minimum inneholde oppdatert oversikt over tilfluktsrom med kapasitet og lokalisering, nødvendige beredskapslagre, samt tydelige rutiner for varsling, informasjonsdeling og oppfølging i en krisesituasjon.

Studentsamskipnadene skal ha ansvar for tilrettelegging og målrettet informasjon til studentene, i samarbeid med kommunene, slik at tiltakene er relevante og tilgjengelige.

Staten skal fastsette tydelige nasjonale minimumskrav og standarder for studentberedskap, og det skal stilles krav til jevnlig evaluering og rapportering for å sikre etterlevelse og kontinuerlig forbedring.

Norsk studentorganisasjon

5 Studenthelse

God studenthelse er når studenten har det bra, både fysisk, psykisk og sosialt, samt har mental kapasitet til å mestre studiehverdagen. Kommunene har ansvar for å tilby nødvendige helse- og omsorgstjenester til alle som oppholder seg i kommunen, også studenter. Helseforetakene har ansvar for spesialisthelsetjenester til studenter på lik linje med øvrig befolkning. Det er nødvendig at offentlige myndigheter satser mer på forskning og finansiering av kvinnehelse, og at kjønnsperspektivet gjøres til et krav i all medisinsk og helsefaglig forskning. Denne kunnskapen må også integreres i profesjonsutdanningene. I tillegg til det offentlige allmenne helsetilbudet skal det finnes et supplerende helsetilbud som er tilpasset og lett tilgjengelig for studenter. Dette stiller krav til at helsetjenester og rådgivere har kunnskap om regionale og kulturelle forskjeller, og at de er rigget for å møte dem.

5.1 Fysisk helse

For å sikre at studenter får et helhetlig og tilstrekkelig helsetilbud, må studenter kunne få fastlege på studiestedet innen kort tid. Studenter med særskilte behov skal prioriteres og gis adgang til fastlege på studiestedet, uten at dette medfører tap av fastlege på hjemstedet.

Studentsamskipnadene skal ha muligheten til å tilby fastlegetjenester. Disse skal primært være tilgjengelig for studenter og studenters barn. Sekundært skal de være tilgjengelig for tilsatte ved tilhørende universiteter og høyskoler, og deres barn.

Studenter som flytter for å studere, skal ha rett til å få tilbake sin gamle fastlege om de flytter tilbake innen fem år, uavhengig av om de melder flytting.

Studenter skal ha god og enkel tilgang til helsetjenester med oppdatert kunnskap på studentenes utfordringer.

Frem til vi har en universell tannhelsetjeneste skal studenter få 75 prosent rabatt på nødvendig tannbehandling. Studenter skal sikres minst 50 prosent rabatt på nødvendig syns- og øyehelserelatert utstyr og behandlinger.

Utdanning må anerkjennes som grunnlag for rett til ordningen med brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Ordningen må innrettes slik at studenter, med nødvendig behov for praktisk bistand, får den støtten de trenger for å delta i og fullføre studiene. Studenter med rett på BPA, skal kunne flytte over kommunegrenser for å studere uten å miste vedtaket sitt eller måtte søke på nytt i ny kommune.

Norsk studentorganisasjon

5.2 Kvinnehelse

Studenter er ikke en kjønnsnøytral masse. For å sikre likeverdige og treffsikre helsetjenester må kjønnsperspektiv legges til grunn, slik at alle får god behandling, uavhengig av kjønn og kjønnsidentitet. Studentsamskipnadene bør tilby tilgang til gynekologiske tjenester. Mange studenter befinner seg i en livsfase der de oppsøker slik helsehjelp for første gang. For disse er ventetiden ofte lengre enn for dem som allerede har en etablert kontakt med gynekolog. Det må sikres rask tilgang til gynekologiske helsetjenester for studenter, uavhengig av bosted og økonomi. Studentsamskipnadene må ha dybdekunnskap om kvinnehelse slik at det blir henvist til gynekolog og spesialist der det er behov. For å sikre likeverdige helsetilbud hvor kjønnsperspektiv ivaretas må regjeringen gjennomføre Kvinnehelseutvalgets foreslåtte tiltak.

5.3 Psykisk helse

Studenter skal ha rask og enkel tilgang til kurs, livssynsnøytrale og -spesifikke samtaletilbud, veilednings- og rådgivningstjenester, samt andre ressurser som gjør det enklere å mestre studiehverdagen. Tilbudene skal også være tilgjengelige for internasjonale studenter. Disse skal, så langt det lar seg gjøre, være fysisk og/eller digitalt tilgjengelig. Det er viktig at både studentsamskipnadene og utdanningsinstitusjonene har fokus på virkemidler og jobber aktivt med selvmordsforebyggende arbeid. Utdanningsinstitusjonene, studentsamskipnadene og det offentlige skal samkjøre sine samtale- og rådgivningstjenester. Kommunene skal bidra økonomisk til studentsamskipnadenes lavterskeltilbud rundt psykisk helse slik at tilbudene kan styrkes til det beste for studentene.

5.4 Seksuell helse

For å gjøre det lettere for studenter å selv ta vare på egen helse, skal de ha tilgang på gratis sanitetsprodukter og selvtesting for kjønnssykdommer. Helsestasjonens tilbud skal være gratis for alle studenter. Studenter skal ha tilgang på tjenester innen seksuell og reproduktiv helse, samt rett på gratis prevensjon.

5.5 Studenter og rus

For å skape et studentmiljø som er inkluderende og gir studenter de beste forutsetningene til å trives og lykkes, er det nødvendig å jobbe for å redusere negative effekter av rus. Dette løses primært gjennom forebyggende informasjonsarbeid. Det offentlige har ansvaret for at det er lett tilgjengelig informasjon og tilgang på behandling for rusproblematikk. Tilbudet skal være lavterskel, og anonymt for å unngå stigmatisering. Som en del av det skadereduserende arbeidet,

Norsk studentorganisasjon

skal studenter ha tilgang på gratis teststasjoner for rusmidler slik at de som bruker rusmidler ikke utsettes for unødvendig skade.

Personer som sliter med rus og avhengighetsproblematikk skal få hjelp, ikke straff.

6 Studentliv

Studenter er avhengig av et aktivt og levende studentmiljø i hverdagen. Derfor bidrar hele riggen rundt studenttilværelsen til et godt studentliv. Sammensetningen av tilgjengelige møteplasser, kantine med et godt mattilbud, idrettsanlegg og frivilligheten bidrar til engasjement i lokalsamfunn og styrker studentenes tilknytning til studiestedet sitt.

6.1 Studentfrivillighet og studentkultur

Studentfrivilligheten skal bidra til trygge og sosiale arenaer som skaper relasjoner og gir mestring, samt forebygger fysisk og psykisk uhelse. Studentfrivillighet skal være tilgjengelig for alle studenter, og kostnadene for å delta skal være så lave som mulig. De som engasjerer seg i studentfrivilligheten skal så langt det lar seg gjøre, slippe å betale for dette.

Studentfrivillighet omfatter aktiviteter, foreninger og møteplasser som drives frivillig av og for studentene, med studentforeninger som tilbyr faglige, sosiale, kulturelle og idrettslige aktiviteter. De offentlige myndighetene, utdanningsinstitusjoner og studentsamskipnader må bidra med økonomisk støtte til studentforeningene for å sikre at de kan opprettholde aktivitet. Studentene skal være representert i utvalg eller komiteer som behandler tildeling av midler.

Kommunene, utdanningsinstitusjonene og studentsamskipnadene skal legge til rette for studentfrivilligheten gjennom tilgang til egnende lokaler. Studentfrivilligheten skal ha tilgang til bygg og anlegg som eies eller drives av offentlige myndigheter når de står tomme. Der det er utdanningsinstitusjonene eller studentsamskipnadene som driver, skal studentorganisasjonene ha fortrinnsrett.

Frivillige studentorganisasjoner må også ha tilgang på gratis kurs og veiledning, samt tilgang til utstyr og systemer som gjør det enkelt å opprette, drive og delta i en studentorganisasjon. Studentfrivilligheten skal ha et tilgjengelig, kompetent og hjelpsomt støtteapparat i spørsmål som gjelder økonomi og organisering. Støtteapparatet skal også inkludere kostnadsfri juridisk bistand. De offentlige myndighetene, utdanningsinstitusjoner og studentsamskipnader skal lytte til og hensynta studentfrivilligheten i utforming av planer, strategier og lover. Kommunen og fylkeskommunen skal inkludere studentfrivilligheten i sine meldinger og handlingsplaner. Der det

Norsk studentorganisasjon

er hensiktsmessig skal studentfrivilligheten få unntak fra lover og forskrifter som gjør det økonomisk eller praktisk krevende å drive frivillig aktivitet.

Der det eksisterer et tilbud i regi av studentfrivilligheten, skal verken studentsamskipnad eller utdanningsinstitusjon opprette tilbud som kan oppleves konkurrerende. Dersom det vurderes som konkurrerende, skal studentdemokratiet informeres og gis anledning til å påvirke fortsettelse av tilbudet.

6.1.1 Studentidrett

Idrett og fysisk aktivitet fremmer god psykisk og fysisk helse og er med på å legge til rette for en god studietid, blant annet ved å skape sosiale og inkluderende møteplasser. Studentidretten må sees på som et naturlig steg fra barne- og ungdomsidretten inn i voksenidretten, og som en viktig del av norsk idrett. Studentidretten skal være et tilbud for alle studenter.

Studentidretten skal inkluderes i prosesser med hall-, og anleggsutvikling. Planer for campusutvikling skal ivareta behovet for idretts- og treningsarealer. Studentidrettslagene skal ha fortrinnsrett i idrettsanlegg som er finansiert og eid av studentsamskipnad og/eller utdanningsinstitusjon, og tilgang til kommunale idrettsanlegg på lik linje med andre idrettsforeninger. Studentsamskipnadene skal ikke tilby konkurrerende tilbud til den frivillige studentidretten, men kan i samråd med studentidrettslagene tilby supplerende tilbud dersom studentene ønsker det. Hvis mulig burde det sees på løsninger hvor idrettslagene samarbeider med studentsamskipnaden om driften av organisert trening.

Studentsamskipnadene, utdanningsinstitusjoner, kommuner, idrettskretsene, -rådene, og -forbundene må aktivt støtte studentidrettslagene gjennom tilskudd, tilrettelegging og tilgang på utstyr og idretts- og treningsarealer, for å sikre høy kapasitet og lave kostnader for deltakelse, slik at studentidretten sikres som lavterskeltilbud. I så fall skal studentenes bidrag medføre inntekt til studentidrettslaget.

6.1.2 Studentkultur

Studentkultur er en sentral del av læringsmiljøet i høyere utdanning. Et aktivt og tilgjengelig studentkulturliv skaper tilhørighet, fellesskap og inkludering på tvers av studier og bakgrunn. Deltakelse i studentkulturelle aktiviteter virker forebyggende mot ensomhet og psykiske helseutfordringer, og bidrar til trygghet og sosial integrering i studietiden. Derfor må det være enkelt å opprette kulturtilbud for studenter, særlig musikkliv og teater drevet frivillig av studenter.

Norsk studentorganisasjon

Studentsamskipnadene, Utdanningsinstitusjonene og kommunene må legge til rette for et bredt og lavterskel studentkulturliv gjennom tilgang til egnede lokaler og forutsigbare rammer, slik at økonomiske og praktiske barrierer ikke hindrer deltakelse.

6.2 Studenter med barn

Det må legges til rette for at studenter med barn skal kunne følge planlagt studieprogresjon. Det er kommunens overordnede ansvar å sikre barnehageplass til barn av studenter. Opptak til barnehager må være fleksible. I tillegg må også ha tilbud om barnepass ved sykt barn, for å kunne følge planlagt studieprogresjon. Studentbarnehagene skal være tilpasset studentenes behov, med fleksible åpningstider og særskilt kompetanse på studenthverdagen. Det er i samfunnets interesse at flere får barn som unge voksne og fullfører studiene, derfor er det myndighetenes ansvar å finansiere studentbarnehager og annen barnepass for studenter med barn.

Tilskuddet til studentbarnehager skal være det samme som til offentlige barnehager.

Studentbarnehager i regi av studentsamskipnadene skal anses som ideelle. De skal ha gode driftsvilkår og unntas kravet om å være et selvstendig rettssubjekt. Der studentbarnehager ikke er tilgjengelige, skal studenter med barn ha rett på barnehageplasser til samme pris som de ville fått i nærmeste studentbarnehage.

Det skal være tett samarbeid mellom kommunen og studentsamskipnaden om tilbud til studenter med barn. Det må også legges til rett for økt støtte til samiske og kvenske barnehager som ivaretar språklig og kulturelt mangfold blant studentfamilier.

Studenter skal ha rett til å beholde studentstatusen under foreldrepermisjon.

6.3 Kantinetilbud

Studentsamskipnadene skal være hovedtilbyder av rimelige og næringsrike mattilbud på campus. Utdanningsinstitusjoner har et medansvar for å sikre at et slikt tilbud finnes der studentsamskipnadene ikke har grunnlag for drift. Studentene skal ha innflytelse på både innhold og prisnivå i kantinetilbudet.

Leverandørene skal kontinuerlig arbeide for å holde kostnadene nede, og institusjonene skal jevnlig vurdere om studentenes behov kan dekkes på en rimeligere måte

Kantinetilbudet i regi av studentsamskipnadene, som er på studiestedet og rettet mot studenter, skal være unntatt merverdiavgift. Kantinetilbudet på studiestedene skal i større grad subsidieres for å skape et billig og sunt alternativ for studenter. I en tid der studenter er mindre på fysiske

Norsk studentorganisasjon

campus vil dette også bidra til større bruk av campus, et bedre studentmiljø og en enklere studenthverdag.

7 Studentsamskipnader

Studentsamskipnadene skal sørge for et tilpasset, tilgjengelig og rimelig velferdstilbud som dekker studentenes behov. Relevante studentdemokrati og andre relevante studentorganisasjoner skal være med å definere det lokale behovet, samt utvikling og utforming av tilbudet.

Finansieringen av studentsamskipnadene skal bestå av langsiktig, forutsigbar og tilstrekkelig overføringer fra det offentlige, i tillegg til inntekter fra studentsamskipnadenes egen virksomhet og studentenes semesteravgift.

Finansieringen av studentsamskipnadene må gi best mulig studentvelferd for studentene i hele Norge. For å oppnå det må studentsamskipnadene samarbeide om, og samordne tjenester, administrative oppgaver og verktøy. Det skal finnes en enkel oversikt over velferdstilbud på studiesteder tilgjengelig for alle studenter.

Fleksible og nettbaserte studietilbud har ført til at mange studenter ikke bor i nærheten av sin utdanningsinstitusjon. For at disse studentene også skal ha et velferdstilbud, skal alle studenter kunne benytte seg av velferdstilbudene hos alle studentsamskipnader uavhengig av hvilken institusjon de studerer på.

Studentsamskipnadene skal ha anledning til å drive virksomhet rettet mot andre enn studenter. Dette forutsatt at det ikke går utover tilbudet til studentene, virksomheten er lønnsom og at all fortjeneste går tilbake til studentene.

Ansettelsesform for øverste direktør fastsettes av den enkelte studentsamskipnad.

Semesteravgiften skal fastsettes av studentene ved den enkelte studentsamskipnaden og skal ikke kunne endres i løpet av studieåret. Kunnskapsdepartementet skal godkjenne endringer av semesteravgiften der studentdemokratiet som påvirker studentsamskipnaden ønsker det, også automatisk årlig KPI-justering.

For å sikre brukerstyring og at studentene får bestemme hvordan semesteravgiften skal benyttes, skal studentene velge egne representanter, samt ha flertall i styret til studentsamskipnaden. Alle vedtak i styret skal kunne fattes med simpelt flertall. Studentrepresentantene i samskipnadsstyret skal velges av det øverste organet i studentdemokratiet. Dersom flere utdanningsinstitusjoner er tilknyttet samme studentsamskipnad, kan studentdemokratiet delegere denne myndigheten til en

Norsk studentorganisasjon

egen valgforsamling. Valgforsamlingen som velger studentrepresentantene, skal kunne avsette studentrepresentantene, dersom tilliten ikke lengre er til stede.

En viktig forutsetning for studenters medvirkning i studentsamskipnadens drift er at de får tilstrekkelig saksinnsyn. Studentdemokratiene skal ha tilgang på styrepapirene og studentsamskipnadene må følge Offentlighetslovens innsynspraksis. I tillegg skal styret i studentdemokratiene tilknyttet den respektive studentsamskipnaden, få innsyn i lukkede saker som omhandler drift.